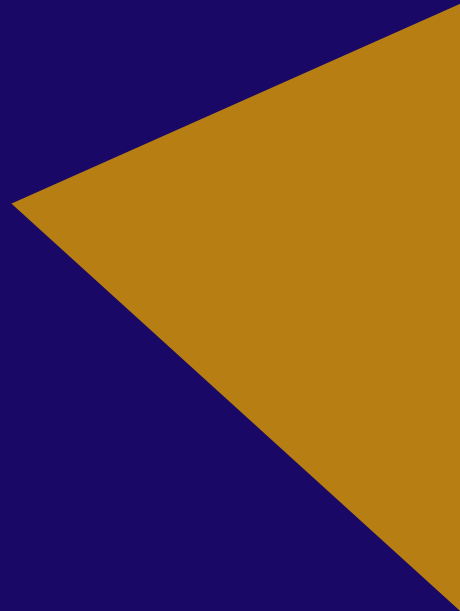
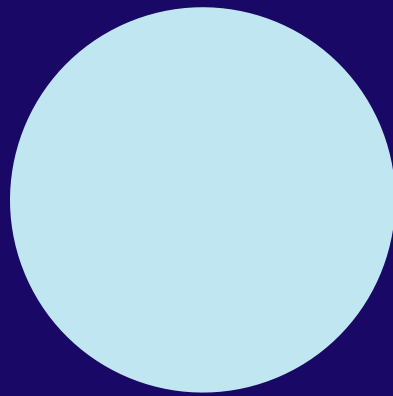

Adviesraad
Internationale
Vraagstukken

Jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
Uitgebrachte adviezen	6
Adviestrajecten	12
Kabinetsreacties	20
Activiteiten	23
Communicatie en doorwerking	27
Raadsleden	30
Commissieleden	31
Secretariaat	35
Financiële verantwoording	36

In 2023 zag de wereld zich geconfronteerd met nieuwe en soms ongekende uitdagingen, waarbij geopolitieke spanningen, klimaatverandering en economische verschuivingen het internationale toneel domineerden. Conflicten namen wereldwijd toe en het aantal ontheemden en vluchtelingen bereikte een recordhoogte, van Soedan tot Myanmar. Het aantal democratieën nam af, onder andere door meerdere coups in de Sahel en de versterking van autocratische regimes. De relatieve invloed van Europa in de wereld nam eveneens af: het demografische en economische zwaartepunt van de wereld beweegt meer en meer richting het Oosten en het Zuiden. De internationale economie raakt verder gepolitiseerd, waardoor internationale handelsstromen snel van karakter wijzigen.

Nederland en Europa richtten in 2023 veel van hun aandacht op het oorlogsfront in Oekraïne. Met vereende krachten wist Oekraïne stand te houden, maar van vooruitgang was geen sprake. De oorlog begint een uitputtingsoorlog te worden en een uitkomst is nog lang niet in zicht. De oorlog in Oekraïne leidde tot nieuwe investeringen in de nationale krijgsmachten onder het NAVO-bondgenootschap en een uitbreiding van de NAVO met Finland en Zweden. Terwijl tien jaar geleden nog maar twee landen binnen de NAVO de 2-procentnorm haalden in defensie, zijn dat er nu tien. Nederland investeerde in 2023 miljarden euro's extra in defensie en haalt in 2024 voor het eerst sinds de Koude Oorlog de 2-procentnorm.

Daarnaast ontwikkelde zich naar het einde van 2023 nog een nieuw en zeer gewelddadig conflict. Door een grootschalige terreuraanslag van Hamas verloren honderden Israëliërs het leven; de grootste aanslag op het Joodse volk sinds de Tweede Wereldoorlog. Een militaire reactie van Israël in Gaza liet niet lang op zich wachten. Tienduizenden Palestijnen zijn omgekomen en de humanitaire situatie in de Gazastrook is dramatisch. Terwijl er nog steeds grootschalige publieke en politieke steun in Nederland was voor Oekraïne, riep de positiebepaling over het Israël-Hamasconflict veel binnenlandse spanning op. Vooral de proportionaliteit en de naleving van het internationale recht staan fors ter discussie en het risico van een regionale escalatie nam toe.

De instabiliteit in de wereld raakte ook Nederlandse huishoudens via de energieprijzen en inflatie. Ook bestond in 2023 toenemende zorg over de vraag hoe we de instroom van asielzoekers het beste kunnen accommoderen. Over die vraag viel in de zomer van 2023 zelfs het kabinet. Het laat de innige relatie zien tussen buitenlandse ontwikkelingen, de effectiviteit van ons internationale beleid en de nationale politiek. ‘Terugtrekken achter de dijken’ is in de huidige geglobaliseerde wereld geen effectieve strategie, omdat veel uitdagingen waar ons land voor staat en de problemen waar veel mensen dagelijks mee te maken hebben elders hun oorsprong vinden.

Tegen deze achtergrond publiceerde de AIV in 2023 twee adviezen: ‘De euro op het wereldtoneel: de internationale rol van de munt van de EU in geostrategisch perspectief’ (juni 2023) en ‘Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak’ (oktober 2023) aangeboden aan respectievelijk de minister van Financiën en de minister van Economische Zaken en Klimaat. Het advies over de euro heeft Nederland eraan herinnerd dat de munt niet alleen een economisch, maar ook een politiek-strategisch project is, terwijl het advies over klimaatrechtvaardigheid de aandacht vestigde op de binnenlandse noodzaak van een wereldwijde aanpak van klimaatverandering en om daarvoor ook vanuit Nederland adequate middelen ter beschikking te stellen, zodat de Parijse doelstellingen kunnen worden gehaald. Meer achtergrond over beide adviezen is te lezen in dit jaarverslag.

In 2023 vierde de AIV zijn 25-jarig jubileum, een mijlpaal die werd gemarkeerd met een lezing door de Bulgaarse politicoloog Ivan Krastev. Zijn perspectieven op de veranderende wereldorde en het belang van een kritischer benadering van het Westen vanuit zogenaamde ‘middle powers’ sluiten naadloos aan bij de missie en opvattingen van de AIV.

In december werden we diep geraakt door het overlijden van prof. dr. Mathieu Segers, jarenlang een vooraanstaand figuur binnen de Commissie Europese Integratie. Zijn buitengewone expertise, intellectuele kracht en gevoel voor humor hebben aanzienlijk bijgedragen aan de advisering over Europese zaken. Zijn afwezigheid laat een grote leegte achter.

In 2023 traden maar liefst vier nieuwe leden tot de raad toe, die bovendien nieuwe deskundigheden met zich meebrengen om het beleidsadvies van de AIV te verrijken en de permanente commissies te leiden. Prof. dr. mr. Janne Nijman nam de taak op zich als voorzitter van de Commissie Mensenrechten, gevolgd door Tanya van Gool als vicevoorzitter van dezelfde Commissie. De Commissie Ontwikkelingssamenwerking verwelkomde prof. dr. Annelies Zoomers als nieuwe voorzitter en drs. Bram van Ojik als vicevoorzitter. Tegelijkertijd nam de raad afscheid van mr. Koos Richelle, die eerder als voorzitter van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking diende.

Naast deze veranderingen in de samenstelling van de adviesraad, heeft de AIV in december afscheid genomen van Marja Kwast, die de afgelopen zes jaar met grote toewijding en professionaliteit de organisatie heeft begeleid in de functie van secretaris-directeur. Haar leiderschap en inzet hebben onmiskenbaar bijgedragen aan de operationele efficiëntie van het secretariaat en de kwaliteit en het bereik van de adviezen.

Bij de publicatie van dit jaarverslag (april 2024) heeft de AIV alweer twee briefadviezen gepubliceerd: 'Oekraïne – standvastigheid, weerbaarheid en perspectief' en 'Een stabiel en voorspelbaar ODA-budget'. Omdat het buitenland niet stilstaat tijdens een formatieproces, zal de AIV ook in deze periode blijven adviseren.

Bert Koenders
Voorzitter

Dirk-Jan Koch
Secretaris-directeur

De AIV is het enige adviescollege voor regering en parlement op het gebied van het buitenlands beleid. Op 1 januari 1998 werd de AIV bij wet opgericht (Wet op de Adviesraad internationale vraagstukken). In 2023 bestond de AIV precies 25 jaar. De AIV leverde in die periode maar liefst 125 adviesrapporten en 40 briefadviezen.

Uitgebrachte adviezen

- De euro op het wereldtoneel: de internationale rol van de munt van de EU in geostrategisch perspectief
- Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak

De euro op het wereldtoneel

Op 14 juni 2023 verscheen het AIV-advies 'De euro op het wereldtoneel: de internationale rol van de munt van de EU in geostrategisch perspectief' dat is opgesteld op verzoek van de minister van Buitenlandse Zaken. Het advies werd verstuurd aan de minister van Buitenlandse Zaken en de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal. Het advies werd tevens gedeeld met de minister van Financiën, de minister van Defensie en de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Het advies is op de dag van publicatie door de voorzitter van de AIV, prof. Bert Koenders, en de voorzitter van de permanente Commissie Europese Integratie, prof. dr. Luuk van Middelaar, aangeboden aan minister Sigrid Kaag van Financiën.

De AIV gaat in het advies in op de relatie tussen munt en macht. Het advies beschrijft hoe muntmacht in de geschiedenis in positieve en negatieve zin is ingezet om geostrategische doelen na te streven. Denk daarbij aan de positieve rol die de Marshallhulp na de Tweede Wereldoorlog speelde bij de opbouw van Europa en de – voor de EU – negatieve rol die de Amerikaanse sancties speelden rondom het nucleaire akkoord met Iran. Tegenover deze offensieve muntmacht staat het verlangen naar autonomie en weerbaarheid in de vorm van defensieve muntmacht.

Overhandiging van het euro-advies door voorzitter Bert Koenders aan minister Sigrid Kaag van Financiën.

In het advies appelleert de AIV aan het kabinet om werk te maken van een grotere internationale rol van de euro. Een grotere rol van de euro kan in kleine stappen worden bereikt. De AIV bepleit er drie in het bijzonder.

Ten eerste kan de EU meer verantwoordelijkheid nemen voor het internationale monetaire systeem als 'lender of last resort' via uitbreiding van het netwerk van ECB-swaplijnen. Dan kan de EU bijvoorbeeld landen in Centraal-Azië, die nu op China leunen, bij financiële tegenwind de mogelijkheid bieden voor liquiditeit op de euro terug te vallen.

Ten tweede kan de EU het gebruik van de euro bij beprijzing van hernieuwbare energie bevorderen, ten dienste van zowel vergroening als strategische autonomie. De AIV adviseert een kleinere afhankelijkheid van in dollar afgerekende fossiele brandstoffen en te streven naar waterstofcontracten in de eigen munt: van 'petrodollar' naar 'hydro-euro'.

Ten derde adviseert de AIV het kabinet om bij het ontwerp van de digitale euro in te zetten op grensoverschrijdende betalingen om de weerbaarheid van de eurozone te versterken tegen de huidige dollarmacht of toekomstige renminbi-macht.

De EU dient volgens de AIV tevens werk te maken van een solide thuisbasis van de euro via een snelle voltooiing van de kapitaalmarkt- en bankenunie en het vergroten van de aantrekkelijkheid van de eurozone als 'safe haven' voor internationale reserves. Ook investeren in duurzaam groeivermogen en economische veerkracht blijft van belang. Ten slotte beveelt de AIV het kabinet aan om in bilaterale contacten en in EU-verband toetreding van de gelijkgezinde landen Denemarken, Zweden en Polen tot de eurozone te bepleiten. Ook voor deze landen weegt sinds de Russische invasie van Oekraïne de geostrategische dimensie van de euro anno 2023 zwaarder dan voorheen.

De [kabinetsappreciatie](#) (zie pagina 22) van dit advies verscheen op 4 september 2023. Het AIV-advies is ook meegewogen in de vaststelling van het kabinetsstandpunt over de digitale euro.

Het advies werd opgesteld door de ad hoc commissie 'Internationale Rol Euro' die was samengesteld uit leden van de Commissie Europese Integratie (CEI) en twee externe adviseurs, dr. Hans Kribbe en dr. Saskia Hollander.

Voor de Vaste Tweede Kamercommissie Financiën is op 7 september door raadslid prof. dr. Luuk van Middelaar en commissieleden prof. dr. Mathieu Segers en Drs. Carsten Brzeski [een technische briefing](#) verzorgd over het advies.

Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak

Op 26 oktober 2023 verscheen het **AIV-advies 'Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak'**, dat is opgesteld op verzoek van de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Het advies is op de dag van publicatie aangeboden aan minister Rob Jetten voor Klimaat en Energie, door de voorzitter van de AIV Bert Koenders en raadsleden Annelies Zoomers en Bram van Ojik.

De AIV benadrukt in het advies dat het in het Nederlandse belang is om de inspanningen voor internationale klimaatrechtvaardigheid op te voeren. Dit helpt bovendien bij het versterken van de relaties met landen in het mondiale Zuiden, wat hard nodig is in de huidige geopolitieke context. De AIV doet negen concrete aanbevelingen aan de regering om hier werk van te maken, grofweg in te delen langs drie sporen.

Ten eerste is er meer klimaatfinanciering nodig om ontwikkelingslanden te ondersteunen op het gebied van mitigatie, adaptatie en compensatie van verlies en schade, te beginnen met het nakomen van bestaande afspraken. Hervormingen van het internationaal financiële stelsel spelen hierbij ook een belangrijke rol.

Ten tweede moeten landen in het mondiale Zuiden meer ruimte krijgen om de kansen die de groene transitie biedt te kunnen verzilveren. Dit vraagt ook om hervorming van de manier waarop klimaatfinanciering wordt vormgegeven, en steun voor groen sector- en industriebeleid in het mondiale Zuiden, bijvoorbeeld rond de verwerking van kritieke mineralen voor de groene transitie. Tenslotte moet Nederland de eigen bijdrage aan klimaatverandering en biodiversiteitsverlies zo snel mogelijk beëindigen. Door het pad richting 'net zero' te versnellen, laten we een groter deel van het resterende koolstofbudget voor ontwikkelingslanden die nauwelijks hebben bijgedragen.

Voorzitter Bert Koenders presenteert tijdens de Afrikadag in Amsterdam.

Het advies is opgesteld door een ad hoc commissie, in de eerste fase onder voorzitterschap van raadsleden Koos Richelle en Dorette Corbey en in de laatste fase onder voorzitterschap van raadsleden Annelies Zoomers en Bram van Ojik, met ondersteuning van het AIV-secretariaat.

De commissie heeft gedurende de eerste maanden van het jaar een reeks bilaterale expertgesprekken gevoerd met diverse deskundigen en betrokkenen bij het onderwerp, zowel uit Nederland als uit diverse landen in het mondiale Zuiden. Later is een conceptstuk besproken met experts, in gecombineerde panelsessies. Eind augustus zijn de ideeën in het conceptadvies ook besproken bij een workshop 'Preparing for COP28 in light of a global just transition' bij de Universiteit van Utrecht, in samenwerking met de Wetenschappelijke Klimaatraad.

Na publicatie is het advies bij verschillende bijeenkomsten besproken met diverse stakeholders en geïnteresseerden. Zo heeft raadslid Dorette Corbey het advies gepresenteerd tijdens een plenaire sessie op de Nationale Milieudag op 10 november. Commissielid Linda Broekhuizen heeft het advies gepresenteerd in een sessie tijdens het National Sustainability Congress in Den Bosch op 21 november.

AIV-voorzitter Bert Koenders en raadslid Annelies Zoomers hebben het advies gepresenteerd in een speciale en volgeboekte sessie tijdens de Afrikadag in Amsterdam op 18 november. Ook Fatima Denton, voorzitter van United Nations University – Institute for Natural Resources in Africa, die als expert voor het advies was geraadpleegd, deelde haar reflecties.

Op woensdag 22 november hebben raadslid Bram van Ojik en raadsadviseur Jorrit Oppewal het advies toegelicht en besproken in een besloten bijeenkomst met de Nederlandse delegatie voor, en direct voorafgaand aan, de internationale klimaatconferentie COP-28.

Overhandiging van het AIV-advies 'Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak' in Nieuwspoor door voorzitter Bert Koenders aan minister Rob Jetten voor Klimaat en Energie. In het advies benadrukt de AIV dat het in het Nederlandse belang is om de inspanningen voor internationale klimaatrechtvaardigheid op te voeren.

Adviestrajecten

- Oekraïne: standvastigheid, weerbaarheid en perspectief
- Een stabiel en voorspelbaar ODA-budget
- Hybride dreigingen
- Solidariteit in de EU
- Bevorderen loyale samenwerking
- Krimpemde maatschappelijke ruimte
- Betrokkenheid bij de Duurzame Ontwikkelingsdoelen

Oekraïne: standvastigheid, weerbaarheid en perspectief

In 2023 heeft de AIV gewerkt aan een update van het **eerdere briefadvies** over de oorlog in Oekraïne waarin hij de balans opmaakt van twee jaar oorlog. De raad constateert dat de westerse consensus brozer wordt, dat er kantelpunten in zicht zijn en dat een langdurige patstelling dreigt. De vraag naar een adequate Nederlandse opstelling dient zich aan, ook voor de nieuw aan te treden regering.

Het adviesrapport benadrukt de noodzaak van onverminderde Nederlandse en Europese steun aan Oekraïne en geeft aan dat Nederland zich proactiever moet voorbereiden op verschillende scenario's voor de oorlog in Oekraïne en actief dient te streven naar de meest wenselijke uitkomsten, waaronder een overwinning voor Oekraïne of een sterke onderhandelingspositie voor het land.

Het advies is gedurende het jaar 2023 grondig voorbereid via schrijfgroepen waaraan een brede vertegenwoordiging uit de raad en de permanente commissies deelnam. Tevens is een AIV-delegatie afgereisd naar Brussel voor gesprekken met deskundigen over EU- en NAVO-benaderingen van de oorlog in Oekraïne.

Het **advies** is in februari 2024 verschenen.

Een stabiel en voorspelbaar ODA-budget

De AIV werkte in 2023 aan een briefadvies op eigen initiatief over de Nederlandse systematiek voor de vaststelling van het budget voor Ontwikkelingssamenwerking (ODA). Aanleiding hiertoe zijn zorgen over de stabiliteit en voorspelbaarheid van de beschikbare middelen.

De Commissie Ontwikkelingssamenwerking heeft in het laatste kwartaal van 2023 informatie verzameld voor dit advies, op basis van beschikbare literatuur, achtergrondgesprekken en analyse van begrotingscijfers van de afgelopen jaren. Ook is er een bezoek gebracht aan de *Development Assistance Committee* (DAC) van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in Parijs, om te leren van de ervaringen van andere OESO-lidstaten op dit gebied.

Het advies is in maart 2024 verschenen en benadrukt dat enkele aanpassingen van de huidige ODA-systematiek wenselijk zijn om fluctuaties te beperken en te komen tot een solide en voorspelbaar ODA-budget. Dat is van belang om een betrouwbare internationale partner te kunnen zijn.

Hybride dreigingen

In juli 2022 ontving de AIV van de minister van Defensie en de minister van Buitenlandse Zaken het verzoek te adviseren inzake hybride dreigingen. Aan dit advies heeft de AIV in 2023 verder gewerkt.

De combinatie van dreiging, afhankelijkheid en de grijze zone tussen oorlog en vrede waarin hybride confrontatie en conflict plaatsvindt, creëert een complex spanningsveld rond hybride dreigingen waarin een nieuw evenwicht, met gepaard gaande normen, moet worden gevonden.

Door de sterk veranderende veiligheidssituatie en de inzet van hybride middelen, kan gesteld worden dat Nederland in een voortdurende staat van permanente confrontatie of lage intensiteit conflict verkeert, dat zich over een groot aantal domeinen afspeelt. Dit betekent dat de gehele maatschappij doelwit kan zijn van hybride campagnes. Binnenlandse en buitenlandse veiligheid zijn hier nauw met elkaar verweven.

Bij hybride dreigingen is sprake van een geïntegreerde inzet van Diplomatieke, Informatie, Militaire Economische, Financiële, Inlichtingen en Juridische middelen waarmee actoren trachten strategische doelen te bereiken. Omdat hybride dreigingen zich grotendeels onder het niveau van een gewapend conflict afspelen, wordt de term 'oorlog' hierbij bewust vermeden. Belangrijke kenmerken van hybride dreigingen zijn verder de misleiding, ambiguïteit en ontkenning waarmee de acties gepaard (kunnen) gaan. Daardoor worden attributie en effectieve respons bemoeilijkt. Als gevolg van de snelle ontwikkelingen van informatietechnologie, sociale media en economische interdependentie zijn nieuwe dimensies toegevoegd aan het klassieke strijdtoneel. Hybride dreigingen in de vorm van bijvoorbeeld cyberaanvallen en de beïnvloeding van democratische processen zijn een sterke destabiliserende factor geworden die de veiligheidssituatie in de wereld negatief beïnvloedt.

Voor de beantwoording van de adviesaanvraag heeft de AIV in 2023 een breed scala aan externe deskundigen geraadpleegd uit het bedrijfsleven, banken, onderwijsinstellingen, verschillende ministeries en de veiligheidsdiensten.

Een delegatie van de Commissie Vrede en Veiligheid van de AIV bracht van 13 tot 15 april 2023 een bezoek aan Helsinki en Tallinn in het kader van dit adviestraject. Er werd gesproken met tal van deskundigen en een bezoek gebracht aan het European Hybrid Centre of Excellence en het NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence.

Een tweede bezoek werd 23-24 november 2023 gebracht aan Brussel, waarbij gesproken werd over zowel het Hybride adviestraject als het Oekraïne advies (gepubliceerd in februari 2024 als gecombineerd commissie advies). De AIV-delegatie bezocht de PV-EU en de PV-NAVO, de *European External Action Service* en de vooraanstaande denktank CEPS.

De AIV streeft ernaar het advies in juni 2024 uit te brengen.

Een delegatie van de Commissie Vrede en Veiligheid tijdens een bezoek aan Helsinki en Tallinn.

Solidariteit in de EU

In 2023 is de AIV gestart met een **adviestraject** op eigen initiatief over Solidariteit in de EU. De Kamer en het kabinet zijn hierover op 7 augustus geïnformeerd.

In meerdere zware politieke crises binnen de EU speelden afgelopen jaren vraagstukken van solidariteit en verdeling. Te denken valt aan de schulden crisis en de steun voor Griekenland (vanaf 2010), de migratie crisis en de eerlijke spreiding van asielzoekers, de besluiten over vaccins en de coronaherstelfondsen in de COVID-pandemie, de energie crisis en de steun aan Oekraïne. Een roep om 'solidariteit' zorgde meermaals tot spanningen tussen lidstaten.

Waarom zou Polen moeten betalen voor asielopvang in Italië? Of waarom zou Spanje het energieverbruik moeten verlagen om Duitsland in de energie crisis tegemoet te komen? Dergelijke vragen omtrent solidariteit zullen de komende periode ook het intra-Europese debat kleuren over onder meer asiel, economie, klimaat en Oekraïne. Daarnaast bestaat in meerdere lidstaten en bij een deel van de publieke opinie de wens van een meer 'sociaal Europa', bijvoorbeeld met een pijler van sociale rechten (vgl. de Porto Verklaring van de Europese Raad, mei 2021).

Nederland is van oudsher terughoudend vanuit de vrees dat zulk beleid kan uitmonden in Europese regelingen bekostigd naar draagkracht van lidstaten of uit angst voor misbruik van het systeem ('moral hazard'). Tegelijkertijd zijn er situaties waarin Nederland solidariteit van andere lidstaten verwacht, zoals bij de asielopvang. De leidende vraag voor dit advies is: hoe kunnen we omgaan met dit brede spanningsveld?

Voor de beantwoording van de adviesaanvraag heeft de AIV in 2023 een breed scala aan externe deskundigen geraadpleegd op het terrein van asiel, sociaal beleid, regionaal beleid, financiën, en vanuit de wetenschap geïnterviewd.

De AIV streeft ernaar het advies voor de zomer 2024 uit te brengen.

Bevorderen loyale samenwerking

Op 25 augustus 2023 vroeg het kabinet, op aangeven van de Tweede Kamer, de AIV om advies over het bevorderen van loyale samenwerking in de EU. Loyale samenwerking is een belangrijk beginsel binnen de EU. Het stelt lidstaten in staat om, ondanks de verschillende belangen, in de EU samen tot besluiten te komen.

In de afgelopen jaren zijn in toenemende mate situaties waarneembaar waarin lidstaten, in de ogen van andere lidstaten, niet handelen in de geest van het beginsel van loyale samenwerking. De adviesaanvraag betreft de (perceptie van) loyale samenwerking binnen de EU, de belangen of factoren die hieraan ten grondslag liggen en op welke manieren loyale samenwerking binnen de EU bevorderd kan worden met het oog op de versterking van de effectiviteit van de besluitvorming en de eenheid van het EU-beleid. Dit is relevant voor de huidige samenwerking binnen de EU, maar ook voor de toekomstige samenwerking in een EU die mogelijk uit meer lidstaten zal bestaan.

De AIV streeft ernaar het advies in 2024 uit te brengen.

Krimpemde maatschappelijke ruimte

De regering vroeg in juni 2023 de AIV om advies over de krimpemde ruimte voor het maatschappelijk middenveld. De maatschappelijke ruimte wordt wereldwijd onder meer beperkt door autocratische tendensen en repressieve nationale wetgeving. Dit stelt zowel Nederland als de EU voor moeilijke keuzes.

Organisaties van het maatschappelijk middenveld, die zich inspannen voor vrijheid, gelijkheid, de rechtsstaat en mensenrechten, komen wereldwijd in toenemende mate in het nauw. Dit geldt in een aantal staten in Europa zoals Rusland, maar ook daarbuiten. Bovendien geldt dit voor mensenrechtenverdedigers in de diaspora in Nederland en andere EU-lidstaten. Het stelt Nederland, de EU en 'like-minded' partners voor moeilijke keuzes omdat steun aan deze organisaties een wissel trekt op de relatie met de regeringen van deze landen. De adviesaanvraag betreft de specifieke omstandigheden die zorgen voor inperking van de maatschappelijke ruimte en de mogelijkheden voor Nederland en de EU van een geïntegreerde, aangescherpte aanpak en effectieve partnerschappen.

De AIV streeft ernaar het advies in september 2024 uit te brengen.

Betrokkenheid bij de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's)

De AIV is op 14 juli 2023 door de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking **gevraagd** om te adviseren over enerzijds de betrokkenheid van burgers en bedrijven bij de duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals, hierna SDG's), met extra aandacht voor de internationale dimensie, en anderzijds over wat de overheid kan doen om acties richting het behalen van de SDG's te mobiliseren en faciliteren en hoe beleidscoherentie kan worden versterkt.

In 2015 hebben alle lidstaten van de Verenigde Naties de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling aangenomen met de SDG's als belangrijkste component. Met deze doelen wordt gestreefd naar globale welvaart en een gezond klimaat voor mens en natuur.

De SDG's zijn nadrukkelijk niet enkel gericht op actie in ontwikkelingslanden, maar in alle VN-lidstaten, inclusief hoge-inkomenslanden. Daarmee is het voor Nederland zaak om de SDG's in eigen land te realiseren en om bij te dragen aan het realiseren van de SDG's internationaal, met name in ontwikkelingslanden die over minder middelen beschikken. Grofweg halverwege de route naar 2030 ligt de wereld niet op koers om de doelen te behalen. Ook Nederland zal de zeilen moeten bijzetten.

Het advies wordt opgesteld door een schrijfgroep bestaande uit leden van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking.

De AIV streeft ernaar het advies in juni 2024 uit te brengen.

Kabinetsreacties

- De geopolitieke rol van Turkije: trends en toekomstscenario's
- De euro op het wereldtoneel

De geopolitieke rol van Turkije: trends en toekomstscenario's

Op 8 november 2022 heeft de AIV zijn advies 'De geopolitieke rol van Turkije: trends en toekomstscenario's' gepubliceerd. Dit advies benadrukt de complexe positie van Turkije op het wereldtoneel, die Nederland voor significante dilemma's plaatst. Ondanks dat het land autocratisch wordt bestuurd en er sprake is van een verslechterende situatie op het gebied van buitenland- en veiligheidsbeleid, evenals de mensenrechtensituatie, onderstreept de AIV het belang van Turkije als geopolitieke speler. Zijn strategische geografische ligging maakt Turkije tot een essentiële bemiddelaar in conflicten zoals de oorlog in Oekraïne en speelt het een sleutelrol in het beheersen van migratiestromen richting de EU. Gezien deze paradoxale positie adviseert de AIV dat de betrekkingen met Turkije strategischer benaderd dienen te worden, met als doel het land betrokken te houden bij het multilaterale systeem en het EU-buitenland- en veiligheidsbeleid, zonder daarbij de verbinding met zijn bevolking en Europa te verliezen. Tevens benadrukt de AIV de noodzaak om Turkije erkenning te geven voor zijn inspanningen op het gebied van vluchtelingenopvang, naast het aansporen tot verbeteringen in de mensenrechtensituatie en rechtsstaat.

Vier maanden na de publicatie van het advies, op 8 maart 2023, reageerde het kabinet via de minister van Buitenlandse Zaken. Het kabinet erkent Turkije als een strategische partner en NAVO-bondgenoot, met een belangrijke geostrategische positie. Het waardeert Turkije's rol als bemiddelaar in het conflict tussen Oekraïne en Rusland en zijn actieve bijdrage aan vluchtelingenopvang. Echter, de weerstand van Turkije tegen de NAVO-toetreding van Finland en Zweden en de gestagneerde EU-toetredingsonderhandelingen worden als teleurstellend beschouwd. Desondanks ziet het kabinet kansen voor samenwerking met Turkije op gebieden als klimaat en vluchtelingenopvang, en benadrukt het belang van dialoog op hoog politiek niveau voor een constructieve relatie.

Op bilateraal vlak zet Nederland zich in voor de ondersteuning van het maatschappelijk middenveld in Turkije en bevordert het de culturele en handelsrelaties, mede ondersteund door de significante bijdrage van Nederlanders met een Turkse achtergrond.

Het kabinet deelt de bezorgdheid van de AIV over de situatie van mensenrechten en de rechtsstaat in Turkije en bevestigt de inzet om deze waarden consequent uit te dragen en te benutten, waarbij het economisch gewicht van de Europese Unie als hefboom dient voor verbetering.

De euro op het wereldtoneel

De **kabinetsappreciatie** van dit advies (zie ook pagina 7) verscheen op 4 september 2023. Het kabinet sprak daarin waardering uit voor de heldere analyse van de AIV en de aanbevelingen. Het AIV-advies is ook meegewogen in de vaststelling van het kabinetsstandpunt over de digitale euro.

In reactie op het advies van de AIV onderschrijft het kabinet onder andere het belang van het bevorderen van de euro als een volwaardig alternatief voor de dollar in internationaal handelsverkeer en kapitaalmarkten, met het oog op recente geopolitieke ontwikkelingen zoals de opkomst van China en de situatie in Oekraïne. Het kabinet erkent de noodzaak van een geopolitiek sterkere EU en ziet de versterking van de euro als essentieel voor het vergroten van Europese strategische autonomie.

Het kabinet benadrukt verder de rol van marktpartijen in de keuze van valuta voor internationale transacties en de noodzaak om Europa aantrekkelijk te houden voor investeringen. Het steunt de AIV-aanbeveling voor de verdere internationalisering van de euro en is open voor het onderzoeken van alle beleidsopties, inclusief de ontwikkeling van een digitale euro om Europese autonomie in het betalingsverkeer te vergroten.

Ook is het kabinet het eens met de AIV dat het versterken van de muntmacht van de euro afgewogen moet worden tegen de trans-Atlantische relaties. Het ziet echter ook kansen voor een sterke euro om deze relaties te versterken. Bij de eventuele ontwikkeling van een digitale euro benadrukt het kabinet de noodzaak van een geleidelijke invoering met aandacht voor de balans tussen privacy en de kosten en baten ervan. Het kabinet ondersteunt het idee van de 'hydro-euro', door de AIV voorgesteld als valuta in de energiemarkt, maar wijst ook op de praktische uitdagingen en beperkingen, met name in relatie tot derde landen.

Activiteiten

- Vijverbergsessies
- Rondetafelgesprek euro
- Presentatie VNO-NCW
- Werkbezoek NAVO-trainingsveld Bergen-Hohne
- Jubileumlezing

Vijverbergessies

Op 29 juni heeft raadslid Dorette Corbey een toelichting gegeven op het briefadvies over de Afrika-strategie van juli 2022, tijdens een bijeenkomst georganiseerd door Socires/Food First in de reeks van zogenaamde 'Vijverbergessies'. Bij deze dialoogsessie, met deelnemers uit verschillende sectoren, werd gereflecteerd op de relaties met het Afrikaanse continent.

Rondetafelgesprek over de toekomst van de euro.

Rondetafelgesprek euro

Op 13 februari vond een **rondetafelgesprek** plaats in de Tweede Kamer over de toekomst van de euro. Lid van de Commissie Europese Integratie Catherine de Vries nam daaraan deel.

Presentatie VNO-NCW

Op 10 juli sprak raadslid prof. dr. Luuk van Middelaar op een door VNO-NCW en het ministerie van EZK georganiseerd evenement met het bedrijfsleven getiteld 'Industrie en handel in een sterk veranderende wereld 'Nederland als leerling, koopman of dominee?' ter gelegenheid van het 1-jarige verschijnen van het AIV-advies 'Slimme Industriepolitiek: een opdracht voor Nederland in de EU'.

Prof. dr. Luuk van Middelaar spreekt tijdens een evenement georganiseerd door VNO-NCW en het ministerie van EZK.

Werkbezoek NAVO-trainingsveld Bergen-Hohne

Een delegatie van de AIV, bestaande uit zowel stafleden als leden van de permanente commissies, ondernam op 29 en 30 november 2023 een werkbezoek aan het 45ste pantserinfanteriebataljon Regiment Infanterie Oranje Gelderland (RIOG) tijdens diens jaarlijkse schietoefeningen op het NAVO-trainingsveld in Bergen-Hohne, Duitsland. Dit bezoek faciliteerde de dialoog en kennisuitwisseling over kernaspecten van internationale veiligheid en de toepassing daarvan in het veld. De besprekingen focusten zich op het versterken van de Europese militaire samenwerking, alsook op de ethische en juridische aspecten die spelen bij militaire conflicten. Voorts werd er uitgebreid ingegaan op de training van Oekraïense strijdkrachten, en werden de specifieke uitdagingen op materieel, personeel en militair-operationeel vlak geanalyseerd. Ook de invloed van beleidsbeslissingen en advisering op de praktijk werd uitvoerig besproken, waardoor het bezoek een waardevolle bijdrage leverde aan het werk van de AIV.

Een AIV delegatie bezoekt het 45ste pantserinfanteriebataljon Regiment Infanterie Oranje Gelderland op het NAVO-trainingsveld in Bergen-Hohne, Duitsland.

Jubileumlezing

In het kader van zijn 25-jarig jubileum organiseerde de AIV op 4 september 2023 een gedenkwaardige **lezing**, bijgewoond door meer dan 300 deelnemers. De lezing werd verzorgd door de gerenommeerde Bulgaarse politicoloog Ivan Krastev, die met zijn indrukwekkende overzichtslezing de complexe en veranderende dynamiek van de huidige wereldorde belichtte. Krastev schetste een beeld van een tijdperk waarin de eens zo dominante unipolaire wereldstructuur plaatsmaakt voor een nog ongedefinieerde nieuwe orde. Zijn pleidooi voor een introspectieve blik op het Westen, met speciale aandacht voor de evoluerende relatie met het mondiale Zuiden, bood waardevolle inzichten voor de aanwezigen.

De lezing markeerde niet alleen een moment van reflectie op de afgelopen kwart eeuw, maar stelde ook de agenda voor toekomstige discussies binnen de AIV, met name de keuze om het thema 'Europa en het mondiale Zuiden' als een centraal onderwerp in 2024 te behandelen.

Na zijn lezing ging Krastev in gesprek met prof. dr. Luuk van Middelaar, de voorzitter van de AIV-commissie Europese Integratie. Dit interview bood een unieke gelegenheid om verder in te gaan op de thema's van de lezing en om dieper te graven in de uitdagingen en kansen die voor ons liggen. Het gesprek benadrukte het belang van een vooruitstrevende en kritische dialoog over Europa's rol en verantwoordelijkheden in een wereld die gekenmerkt wordt door fundamentele verschuivingen en onzekerheden.

Adviesraad
Internationale
Vraagstukken

Europese Integratie
Mensenrechten
Ontwikkelingssamenwerking
Vrede en Veiligheid

www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl

In 2023 bestond de AIV 25 jaar. Ter ere van dit jubileum gaf de Bulgaarse politicus Ivan Krastev een drukbezochte lezing over de geopolitieke uitdagingen van Europa. Krastev werd na zijn lezing geïnterviewd door prof. dr. Luuk van Middelaar, voorzitter van de AIV-commissie Europese Integratie.

Communicatie en doorwerking

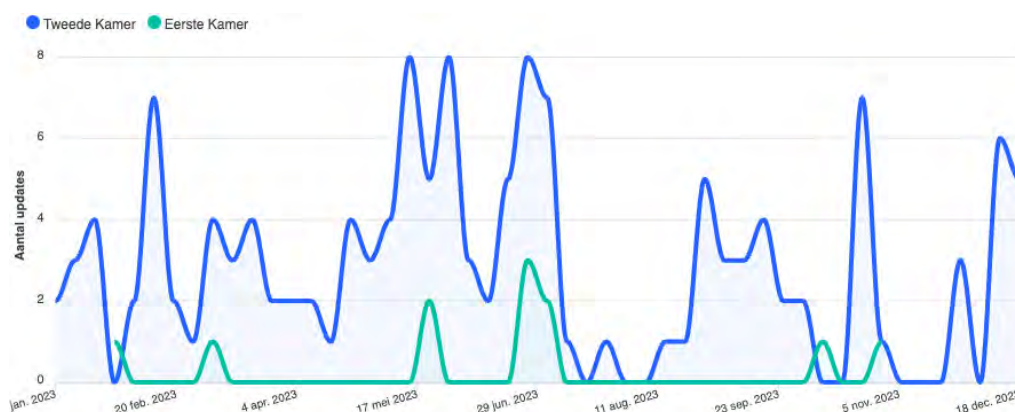
De AIV heeft in het jubileumjaar in toenemende aandacht besteed aan het vergroten van de zichtbaarheid van het werk van de raad en de doorwerking van de adviezen in beleid. Door actief de dialoog aan te gaan met betrokken departementen, Kamerleden en andere relevante stakeholders, streeft de AIV ernaar om zijn adviezen niet alleen onder de aandacht te brengen, maar ook daadwerkelijk bij te dragen aan beleidsontwikkeling en -implementatie.

Een succesvolle doorwerking blijft uiteraard afhankelijk van een groot aantal interne en externe factoren. De opstelling van de AIV is dat naarmate meer aan de procesmatige voorwaarden voor een goede doorwerking is voldaan, de kans op doorwerking van de adviezen groter zal zijn. In het verslagjaar zijn door de AIV dan ook de nodige voorbereidingen getroffen voor het bevorderen van de doorwerking van de adviezen en het versterken van de communicatie van de AIV.

Een belangrijke stap was de aanstelling van een strategisch communicatieadviseur per augustus 2023. Met de extra capaciteit en expertise bij het secretariaat verwacht de AIV de komende jaren de focus bewust te verleggen 'van output naar impact'. De AIV wil immers niet alleen kwalitatief hoogwaardige adviezen ontwikkelen maar ook een groter en inhoudelijker bereik ervan behalen.

Eind 2023 heeft de AIV door middel van een aanbestedingsprocedure bovendien een externe vormgever aangetrokken die de AIV zal ondersteunen bij de visuele vertaling van de adviezen naar doelgerichte en impactvolle communicatiemiddelen. Ook zullen verbeteringen worden aangebracht in de herkenbaarheid en toegankelijkheid van de uitingen van de AIV.

Daarnaast zijn eind 2023 de eerste voorbereidingen getroffen voor de inrichting van een CRM-systeem en wordt gewerkt aan een geautomatiseerde oplossing voor politieke monitoring om de effecten van onze adviezen op het beleid en in het politieke debat concreet en systematisch te meten en te bevorderen. De AIV en zijn adviezen zijn in 2023 in 144 individuele debatten en stukken van de Eerste en Tweede Kamer aan de orde geweest.

Frequentie van individuele debatten en stukken van de Eerste en Tweede Kamer waarin de AIV werd aangehaald (2023. N=144).

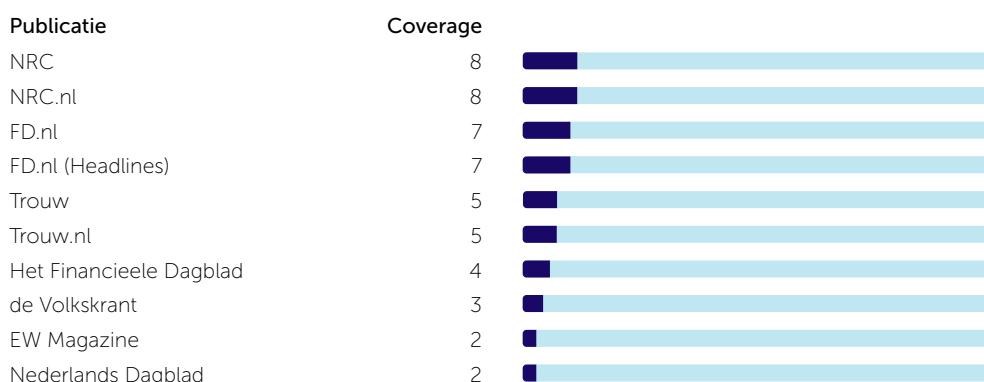
Website en (social) media

De AIV heeft in 2023 een aantal kleine aanpassingen aangebracht aan de website (www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl). Het gemiddeld aantal bezoekers van de AIV-website bleef sinds de laatste verslagdatum nagenoeg gelijk. De meest bezochte pagina na de 'homepage' blijft de pagina 'Over de AIV'. De best bezochte adviespagina in 2023 was 'Klimaatrechtvaardigheid'. Ook trekken de vacatures van de AIV veel verkeer naar de website.

Sinds september 2023 vult de AIV zijn zichtbaarheid op sociale media meer strategisch in om zo een breder publiek te bereiken en te engageren. Daarbij maakt de AIV duidelijker onderscheid tussen de twee momenteel gebruikte kanalen LinkedIn en X (voorheen Twitter), waarbij de nadruk sinds 2023 is komen te liggen op LinkedIn. Het aantal volgers op LinkedIn is sinds de laatste verslagdatum met ca. 1000 toegenomen tot ruim 3200 (ruim 10% meer groei dan in 2022).

60% van de volgers op LinkedIn is afkomstig uit de Randstad. Het aantal paginaweergaves en unieke bezoekers op LinkedIn is ten opzichte van 2022 verdubbeld. Het interactiepercentage van de berichtgeving op LinkedIn was gemiddeld 6,84%. Over het algemeen wordt een interactiegraad tussen 2-5% als een zeer goed resultaat gezien. De publicatie van het werkprogramma van de AIV zorgde voor de grootste interactie (ruim 40%) en bijbehorende conversie.

In 2023 hebben de AIV en zijn adviezen frequent aandacht gekregen in nieuws- en achtergrondprogramma's op radio en televisie. De adviezen zijn daarnaast minimaal 69 keer vermeld in de (landelijke) dagbladen en online media. De AIV blijft zich inzetten voor een continue verbetering en aanpassing van de communicatiestrategie. Eind 2023 is de organisatie gestart met een nauwkeuriger media-monitoring, bedoeld om de reikwijdte en invloed van de communicatie-activiteiten structureler in kaart te brengen en te evalueren.

(Online) media die in 2023 regelmatig (meer dan een keer) aandacht besteedden aan adviezen en het werk van de AIV (bron: Lexis).

In 2023 heeft de AIV tot slot bijgedragen aan de Gezamenlijke Nieuwsbrief Adviesraden, een digitale samenwerking tussen verschillende adviesorganen. Deze nieuwsbrief dient als platform voor het delen van informatie over nieuwe adviezen, reacties van het kabinet, publicaties en evenementen, en heeft een breed en geïnteresseerd lezerspubliek bereikt.

De resultaten van 2023 bevestigen dat we op de juiste weg zijn, maar we erkennen tevens de noodzaak voor constante innovatie en flexibiliteit in onze aanpak om onze impact verder te vergroten.

Commissieleden in gesprek tijdens een besloten AIV-themadag op 4 september 2023. De afgelopen 25 jaar kon de AIV putten uit de grote expertise en denkkraft van maar liefst 245 raads- en commissieleden uit wetenschap, bedrijfsleven, openbaar bestuur en kennisinstellingen.

Raadsleden

De Adviesraad Internationale Vraagstukken bestaat uit negen leden, inclusief de voorzitter en vicevoorzitter. Raadsleden worden bij Koninklijk Besluit op persoonlijke titel benoemd voor een periode van vier jaar, met de mogelijkheid tot herbenoeming. De leden van de adviesraad zijn afkomstig uit de wetenschap, het openbaar bestuur en kennisinstellingen. Zij beschikken over specifieke expertise op het gebied van mensenrechten, vrede en veiligheid, Ontwikkelings-samenwerking of Europese integratie.

Samenstelling van de raad in 2023

Prof. Bert Koenders, voorzitter

LGen b.d. Jan Broeks

Dr. Dorette Corbey

Tanya van Gool (per 1 september 2023)

Prof. dr. Luuk van Middelaar

Prof. dr. mr. Janne Nijman (per 1 januari 2023)

Drs. Bram van Ojik (per 1 juli 2023)

Mr. Koos Richelle (tot en met 30 juni 2023)

Mr. Henne Schuwer

Prof. dr. Annelies Zoomers (per 1 april 2023)

Commissieleden

Vier permanente commissies maken deel uit van de adviesraad. De commissies bereiden de adviezen voor.

Commissie Europese Integratie

De Commissie Europese Integratie bereidt adviezen voor over actuele Europese ontwikkelingen, de rol van de Europese instellingen, de externe betrekkingen van de EU en de positie van Nederland.

Samenstelling in 2023

Voorzitter: Prof. dr. Luuk van Middelaar

Vicevoorzitter: Dr. Dorette Corbey

Dhr. (Carsten) Brzeski

Drs. (René) Cuperus

Prof. dr. (Hylke) Dijkstra

Mr. dr. (Hanneke) van Eijken

Dr. (Joris) Larik

Drs. (Joshua) Livestro, MPhil

Prof. dr. (Catherine) de Vries

Voor de onderstaande personen kwam het commissielidmaatschap in 2023 ten einde

Mr. Joanne Kellermann (tot en met 30 november 2023)

Prof. dr. Ton Nijhuis (tot en met 30 november 2023)

Prof. dr. Matthieu Segers (tot en met 31 augustus 2023)

Ir. Ben Voorhorst (tot en met 31 december 2023)

De volgende personen werden in 2023 benoemd als commissielid

Drs. Kees van Rij (per 1 oktober 2023)

Prof. dr. Antoaneta Dimitrova (per 1 oktober 2023)

Drs. Johan de Koning, MPhil (per 1 december 2023)

Commissie Mensenrechten

De Commissie Mensenrechten bereidt adviezen voor over actuele internationale ontwikkelingen op het terrein van de mensenrechten, het Nederlandse mensenrechtenbeleid en de rol van internationale instellingen, het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Samenstelling in 2023

Voorzitter: Prof. dr. mr. Janne Nijman (per 1 januari 2023)

Vicevoorzitter: Tanya van Gool (per 1 september 2023)

Dr. Maarten Biermans

Prof. dr. Antoine Buyse

Drs. Maria Anne van Dijk

Dr. Narin Idriz

Mw. Maral Khajeh, LL.M.

Mr. Eduard Nazarski

Mr. Lionel Veer

Dr. Margaretha Wewerinke-Singh

Voor de onderstaande personen kwam het commissielidmaatschap in 2023 ten einde

Mr. Arjan Hamburger (tot en met 30 september 2023)

Prof. dr. Mr. Nicola Jaegers (tot en met 30 september 2023)

Mr. dr. Bart Schermer (tot en met 30 september 2023)

Mr. Naema Tahir (tot en met 30 september 2023)

De volgende personen werden in 2023 benoemd als commissielid

Prof. dr. Tanja Aalberts (per 1 oktober 2023)

Prof. dr. Tarlach McGonagle (per 1 oktober 2023)

Mr. Wilbert-Jan baron van Hövell tot Westerflier (per 1 oktober 2023)

Commissie Ontwikkelingssamenwerking

De Commissie Ontwikkelingssamenwerking bereidt adviezen voor over de duurzame ontwikkelingsdoelen, de rol van overheden, bedrijven, financiële instellingen, kennisinstituten en NGO's in Ontwikkelingssamenwerking, de bevordering van economische ontwikkeling en de positie van multilaterale instellingen.

Samenstelling in 2023

Voorzitter: Prof. dr. Annelies Zoomers (per 1 april 2023)

Vicevoorzitter: Drs. Bram van Ojik (per 1 juli 2023)

Prof. dr. Bas Arts

Drs. Linda Broekhuizen

Prof. dr. Jenny Dankelman

Prof. dr. Marleen Dekker

Prof. Ronald de Jong

Prof. dr. Sara Kinsbergen

Dr. Anthony Ong'ayo, MSc

Drs. Léon Wijnands

Voor de onderstaande personen kwam het commissielidmaatschap in 2023 ten einde

Marieke Schouten (tot en met 31 augustus 2023)

Dr. Kellie Liket (tot en met 30 september 2023)

Drs. Pim Mol (tot en met 30 september 2023)

Commissie Vrede en Veiligheid

De Commissie Vrede en Veiligheid bereidt adviezen voor over actuele internationale veiligheidsvraagstukken, de krijgsmacht, de trans-Atlantische verhoudingen en het Europese veiligheidsbeleid.

Samenstelling in 2023

Voorzitter: mr. Henne Schuwer

Vicevoorzitter: LGen b.d. Jan Broeks

Prof. dr. Jolle Demmers

Prof. dr. Beatrice de Graaf

Dhr. Jochem de Groot, MA MSc

Mw. Nina van Lanschot, MSc

Dr. Gulnaz Sibgatullina

Dhr. Joris Teer, Dual MSc

Drs. Dick Zandee

Voor de onderstaande personen kwam het commissielidmaatschap in 2023 ten einde

Prof. dr. Edwin Bakker (tot en met 31 augustus 2023)

Drs. Arend Jan Boekestijn (tot en met 31 augustus 2023)

Drs. Lo Casteleijn (tot en met 31 augustus 2023)

Jhr. Pieter Feith (tot en met 31 augustus 2023)

LGen b.d. dr. Dirk Starink (tot en met 31 augustus 2023)

De volgende personen werden in 2023 benoemd als commissielid

Gen-maj. vlgr b.d. Theo ten Haaf

Dr. Marjanne de Kwaasteniet*

Mr. dr. Anna-Alexandra Marhold

Prof. dr. Frans Osinga

Anna van Zoest, MPhil

* *Wegens de aanvaarding van de functie van Speciaal Gezant van Nederland voor Humanitaire Aangelegenheden in Gaza is dr. Marjanne de Kwaasteniet per december 2023 tijdelijk teruggetreden als commissielid.*

Secretariaat

De adviesraad wordt in de uitvoering van zijn taken ondersteund door een secretariaat. Dit AIV-secretariaat is een onafhankelijke eenheid, formatief ondergebracht in de sector van de (P)SG van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

In 2023 is de formatie van het secretariaat uitgebreid met vier nieuwe (deeltijd) functies. Er werden twee projectsecretarissen, een communicatieadviseur en een directiesecretaris toegevoegd aan het reeds bestaande team.

Op 2 december 2023 nam Drs. Marja Kwast-van Duursen afscheid als secretaris-directeur.

De samenstelling van het secretariaat van de AIV was in 2023 als volgt

- Marije Balt, raadsadviseur (tot en met 31 augustus)
- Paula de Beer, projectsecretaris (per 4 september)
- Hans van der Jagt, raadsadviseur
- Marja Kwast, secretaris-directeur (tot en met 2 december)
- Quinten Offenbergh, stagiair (per 2 oktober)
- Jorrit Oppewal, raadsadviseur
- Tessa Postmus, beleidsondersteunend medewerker (tot en met 31 december)
- Annet Potting, managementondersteuner
- Marius Snyders, strategisch communicatieadviseur (per 21 augustus)
- Karin van der Torn, managementondersteuner
- Sabine Visser, raadsadviseur
- Shila de Vries, projectsecretaris (per 1 augustus)
- Jose van der Wal, directiesecretaris (per 4 maart)
- Karin Wester, plv. directeur en raadsadviseur

Financiële verantwoording

In 2023 bedroeg het budget voor de AIV € 709.000. (De personeelskosten van de medewerkers van de AIV maken hiervan geen deel uit en komen ten laste van de ministeries van Buitenlandse Zaken en Defensie.) Uit het AIV-budget worden de vergoedingen en reiskosten van de raadsleden en de vacatiegelden en reiskosten van de leden van de permanente commissies betaald. Vergaderkosten, vormgeving en drukkosten voor de adviezen, verzendkosten en de kosten voor communicatie en evenementen worden eveneens uit het jaarbudget gefinancierd. Van het budget is uiteindelijk € 497.310 besteed. De onderuitputting is het gevolg van onder meer de krappe bezetting en de personeelwisselingen op het AIV-secretariaat gedurende een groot deel van 2023. Ook konden hierdoor enkele geplande bijeenkomsten zoals de AIV-Wellensteinlezing en het in 2023 voorziene jongerenevenement niet gerealiseerd worden.

Adviesraad Internationale Vraagstukken

Postbus 20061

2500 EB Den Haag

W: www.adviesraadinternationalevraagstukken.nl

E: aiv@minbuza.nl

